

สภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร



นายเทพ ไพรมณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชามัธยมศึกษา

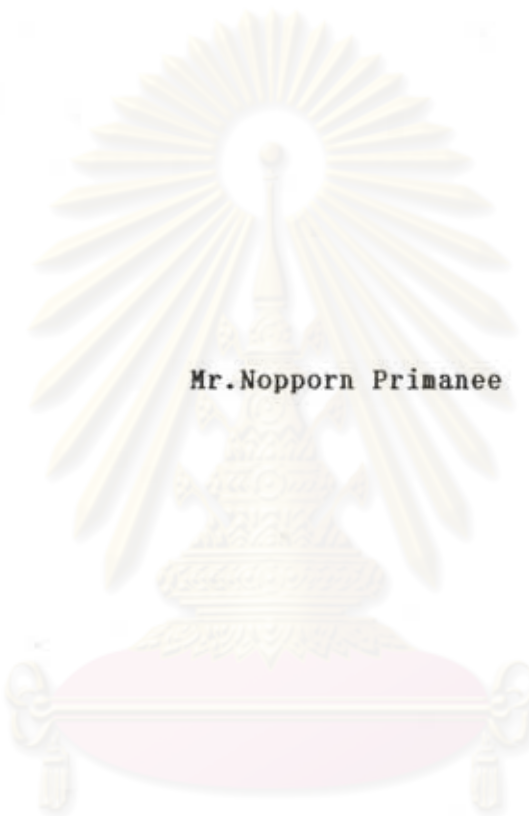
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-780-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION CAMP ORGANIZATION
FOR SECONDARY EDUCATION STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS



Mr.Nopporn Primanee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education

Graduate School
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-780-3

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว



นพพร ไพรมณี : สภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร (STATE AND PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION CAMPS
ORGANIZATION FOR SECONDARY EDUCATION STUDENTS, BANGKOK METROPOLIS)
อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล, 154 หน้า. ISBN 974-636-780-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับ
นักเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านวัตถุประสงค์ การวางแผนดำเนินงาน การจัดกิจกรรม ระยะเวลา
บุคลากร งบประมาณและการประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3
ฉบับ ประชากรเป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 21 คน ครูที่เป็นคณะทำงาน จำนวน 105 คน
และตัวอย่างประชากรนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาจำนวน 210 คน นำข้อมูลที่ได้
มาวิเคราะห์ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงเรียน
ส่วนใหญ่ ใช้แหล่งข้อมูลจากลักษณะสภาพพื้นที่ที่ใช้ในการจัดค่าย และสถานการณ์ แนวโน้มของปัญหาสิ่งแวดล้อม
ในการกำหนดวัตถุประสงค์ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูที่เป็นคณะทำงาน และคณะกรรมการ
นักเรียน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมจากทฤษฎีปฏิบัติการและการเดินป่า
ศึกษาธรรมชาติ ใช้ระยะเวลาในการจัดค่าย จำนวน 3 วัน คณะทำงานส่วนใหญ่เป็นครูหมวด
วิทยาศาสตร์ และมีเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมคือสมัครใจและสนใจการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม ค่า
ใช้จ่ายเก็บจากนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลใช้วิธีออกแบบสอบถามและมีการนำผลการ
ประเมินไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป
2. ปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามความ
คิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงานทุกด้านเป็นปัญหาปานกลาง ยกเว้นปัญหาด้านระยะเวลาเป็นปัญหามาก
ส่วนนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านการวางแผนดำเนินงาน
ด้านกิจกรรม ด้านระยะเวลา ด้านสถานที่ เป็นปัญหาปานกลาง

ภาควิชา มัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา.....
ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิติศ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C641123 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES

KEY WORD: STATE AND PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION CAMPS ORGANIZATION /

SECONDARY STUDENTS

NOPORN PRIMANEE : STATE AND PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION

CAMPS ORGANIZATION FOR SECONDARY EDUCATION SUTDENTS, BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. LAWAN WITAYAWUDHIGUL, 154 PP. ISBN 974-636-780-3

The purposes of this research were to investigate the state and problems of environmental education camps organization for secondary education students, Bangkok Metropolis. Three sets of questionnaire were used in the research. The population and samples were 21 teachers who were camps project leaders, 105 staff teachers and 210 students who used to join the camps. The obtained data were analysed by means of percentage, arithmetic mean, and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1. In the aspect of the state of environmental education camps organization, it was found that most schools used information concerning the condition of the site of camp and trends of environmental problems in setting up the objectives; camping plans were cooperatively set up by teachers who were camps project leaders, staff teachers and the student committee; most schools used activities in operational guideline and nature trail for camps activities; most environmental education camps scheduled for 3 days length; the major group of camp staff was science teachers; their reasons for joining the camp were volunteering and in interest working for the environment. The students paid for joining the camp; a questionnaire was used for evaluation and the results were used to improve their next camp.
2. In the aspect of problems of environmental education camps for secondary education students, the teachers who were camp staff opined that problems in all of aspects were moderate except the problem of time length which was high. The students who used to join camping viewed problems of camp planning, activities, length of time, and camp site as moderate.

ภาควิชา มัธยมศึกษา

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต *นพพร สรรพ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ล. ล.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ลาวัณย์ วิชาวุฑฒิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก่องแก้ว เจริญอักษร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราพร ศรีสุพรรณ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในเรื่องคำยืมยืมคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ ขอขอบพระคุณอาจารย์สมพงษ์ รุจิรวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะที่ให้คำแนะนำ สนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำงานวิทยานิพนธ์

ท้ายนี้ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่นารี ไพรมณี ผู้ล่วงลับไปแล้วและคุณพ่อมิน ไพรมณี ที่ให้โอกาสในการศึกษาและทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ขอระลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งน้อง ๆ ทั้งหลายที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีมาตลอด

นพพร ไพรมณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	8
สิ่งแวดล้อมศึกษา.....	9
ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	9
จุดมุ่งหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	11
เป้าหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	12
หลักการของสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	14
วิธีสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	15
การศึกษานอกชั้นเรียน.....	17
ความหมายของการศึกษานอกชั้นเรียน.....	17
มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษานอกชั้นเรียน.....	18
คุณค่าของการศึกษานอกชั้นเรียนกับสิ่งแวดล้อมศึกษา.....	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
คำย่สิ่งแวดลอมศึกษา.....	22
ความหมายของคำย่.....	22
ประวัติคำย่ในประเทศไทย.....	24
ประเภทของคำย่พ้กแรมตามลักษณะและวิธีจัด.....	25
ความหมายของคำย่สิ่งแวดลอมศึกษา.....	27
ความสำคัของคำย่สิ่งแวดลอมศึกษา.....	28
วิธีการจัดคำย่สิ่งแวดลอมศึกษา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดลอมศึกษา.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำย่พ้กแรม.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
การศึกษาเอกสาร คำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร.....	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	111
ประวัติผู้เขียน.....	154

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรครูผู้รับผิดชอบโครงการ การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวนตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป.....	45
2 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรครูผู้รับผิดชอบโครงการ การจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวนตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป.....	53
3 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรครูที่เป็นคณะกรรมการจัดค่าย สิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวนตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป.....	56
4 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างประชากรนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา จำนวนตามสถานภาพและข้อมูลทั่วไป.....	59
5 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาด้าน วัตถุประสงค์ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	62
6 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาด้าน การวางแผนการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	64
7 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาด้าน การจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	67
8 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาด้าน ระยะเวลา ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	71
9 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านบุคลากร ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	72
10 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	74
11 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการประเมินผล ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการ.....	75
12 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านวัตถุประสงค์ในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูที่เป็นคณะกรรมการ.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการวางแผนการดำเนินงานในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	78
14 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	80
15 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านระยะเวลาในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	82
16 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านบุคลากร ในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	84
17 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านงบประมาณในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	85
18 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการประเมินผลในการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของครูที่เป็นคณะทำงาน.....	87
20 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการดำเนินงานในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา.....	88
21 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา.....	89
22 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านระยะเวลา ในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา.....	90
23 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา ด้านสถานที่ที่ใช้ ในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา.....	91
24 คำมีชัฒิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ความหมาย ของระดับคะแนนปัญหาการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา โดยภาพทุกด้าน ในการจัดค่ายิ่งแวดล้อมศึกษาตามความคิด เห็นของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายิ่งแวดล้อมศึกษา.....	93